

24 uur. Aan geen van deze beide eisen hoeft het serologisch onderzoek van volwassen vrouwen te voldoen.

2. Dat het geen uitzondering is dat de prijs van een vaccinatie lager ligt dan de bepaling van de bijbehorende anti-stof. Gezien de verschillen in arbeidstijd en in kosten der benodigde reagentia is dit begrijpelijk.

Tenslotte kan niet van een patstelling gesproken worden, indien door geen enkele instantie het voorstel gedaan is tot dit onderzoek en evenmin gevraagd is naar de kosten daarvan. Van een dergelijk voorstel was bij het bestuur van de Vereniging van Laboratoriumartsen en bij mijn medeleden van de Gespreksgroep Streeklaboratoria/R.I.V. niets bekend.

Literatuur: DEKKING, F. (1973) Rubellavaccinatie en zwangerschap. *Ned. T. Geneesk.* 117, 886.

Rotterdam, 19 juni 1973

J. R. J. BÄNFFER

In collega BÄNFFER begroet ik met vreugde een medestander die, zoals ik, begaan is met het lot van de, wat rubella-preventie betreft, verwaarloosde groep van volwassen vrouwen. Hij beklaagt zich dat geen enkele instantie zich met dit probleem tot de Vereniging van Laboratoriumartsen heeft gewend met een voorstel tot systematisch onderzoek. Ik ben geen instantie noch organisator, de volwassen vrouwen zijn notoir slecht georganiseerd en kunnen als groep niet voor hun belangen opkomen, de overheid heeft andere zorgen. Zou de Vereniging van Laboratoriumartsen niet de aangegeven groep zijn om met een uitgewerkt voorstel te komen (met kostenberekening), en huisarts en verloskundige te informeren voor hoe weinig geld de aan hun zorgen toevertrouwde vrouwen de informatie kunnen krijgen waar elke vrouw recht op heeft: of zij wel of niet immuun is tegen rubella?

De heer BÄNFFER heeft ten onrechte de indruk dat ik de hoge kosten van een bepaling aan de laboratoriumartsen wijt: het is impliciet in mijn stuk dat hoge kosten worden bepaald door de betrekkelijke zeldzaamheid van de bepaling — nog eens, expliciet: bepalingen op grote schaal leiden tot kostenbesparing, lage kosten van de bepaling leiden tot een groot aanbod van serologisch onderzoek — tot heil van een groot aantal volwassen vrouwen.

Een initiatief als boven omschreven kan de door mij geschetste patstelling doorbreken. Toepassing van een algemeen aanvaarde standaardmethode is dan aangewezen.

Amsterdam, 2 juli 1973

F. DEKKING

BERICHTEN

Buitenland

EUROPA

Nieuw hoofdkwartier voor de Europese Farmacopee. Alle diensten voor de Farmacopee van de Raad van Europa (laboratoria, vergaderlokalen, enz.) zijn thans onder één dak gehuisvest: een 18e eeuwse gebouw in Straatsburg, Annexe Jacoutot, 1 rue Boecklin. De naam JACOUTOT behoorde aan een vroegere bewoner van het huis, destijds een welbekend filantroop. De Raad van Europa heeft het gebouw aan een grondige vernieuwing onderworpen, ten einde het geschikt te maken voor de nieuwe bestemming. Van de Europese Farmacopee zijn tot dusverre twee (van de vijf) delen verschenen. (*Council of Europe, Press Communiqué*, 11 juli.)

1170

Exluton

Lynestrenol is een progestatieve stof die de viscositeit van het cervixslijm doet toenemen en de passage van spermatozoën door het cervixkanaal verhindert. De klinisch farmacoloog VAN DER MEER (1973) neemt het advies van de fabrikant betreffende het Exluton over en zegt dat dagelijks 1 tablet omstreeks de avondmaaltijd ingenomen dient te worden. Bij dit advies gaat men wellicht uit van de veronderstelling dat het effect van Exluton op het cervixslijm enkele uren na inname het grootst is.

Zoals bekend, is de hoge viscositeit van het cervixslijm tijdens het gebruik van progestativa waarschijnlijk een gevolg van directe remmende werking van het hormoon op de cervixklieren (COHEN 1968). Het eerder genoemd advies lijkt slechts juist, als aangetoond kan worden dat het intracervicaal aanwezige produkt van de cervixklieren reeds 4 uur na het innemen van progestativa belangrijke veranderingen ondergaat. Zolang hieromtrent geen overtuigend onderzoek verricht is, kan men wellicht beter volstaan met de mededeling dat voor een optimale werking van Exluton regelmatig innemen noodzakelijk is en kan men het kiezen van tijdstip aan de gebruikster overlaten.

Literatuur: COHEN, M. (1968) *Fertil. steril.* 19, 409. — MEER, J. VAN DER (1973) *Ned. T. Geneesk.* 117, 690.

Eindhoven, 14 juni 1973

J. H. J. M. MEUWISSEN

Lynestrenol als progestatieve stof heeft meer effecten dan het visceuzer doen worden van het cervixslijm. Ook het transport van het ei, de innesteling en andere factoren spelen een rol bij de uiteindelijke anticonceptieve werking van progestativa en deze is niet afhankelijk van het moment waarop het tablet wordt ingenomen. De reden dat de fabrikant, maar ook het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen, adviseert het tablet omstreeks de avondmaaltijd in te nemen, is een praktische. Van het voor het naar bed gaan innemen van de pil is bekend dat zulks nogal eens wordt vergeten. Bij het gebruik van lynestrenol is dan de anticonceptieve werking niet meer verzekerd, dit in tegenstelling tot de meeste combinatiepreparaten. Het avondmaal lijkt een beter tijdstip voor het uitvoeren van dagelijks terugkerende handelingen. Uiteraard kan de gebruikster zelf dit ogenblik bepalen als ze dan maar iedere dag hetzelfde uitkiest.

Amsterdam, 26 juni 1973

J. VAN DER MEER

GROOT-BRITANNIË

Inhalerende sigaren- en pijprokers. CASTLEDEN en COLE hebben bij elf personen die een pijp of sigaren roken en vroeger nooit sigaretten hebben gerookt, het gehalte aan carboxyhemoglobine in het veneuze bloed bepaald. Dit gehalte bleek even hoog te zijn als bij niet-rokende stedelingen, gemiddeld 2,3 pct. Daarentegen vonden zij bij 39 personen die eerst sigaretten hadden gerookt en daarna waren overgegaan op een pijp of sigaren, een gehalte van gemiddeld 5,2 pct, en dat is even hoog als het COHb-gehalte bij sigarettenrokers. De verklaring van de verschillen in gehalten aan COHb bij de „primaire” en de „secundaire” pijprokers ligt volgens de

Ned. T. Geneesk. 117, nr. 31, 1973